

Klopt het wel ...?!

Dr. M.J. Kater
Klopt het wel ...?!
Over het hart van het christelijk geloof
© B.V. Uitgeverij De Banier, 2012
Omslagontwerp en vormgeving: Albert Bloemert
Foto omslag: iStockphoto
ISBN 978 90 336 32211
NUR 707

www.debanier.nl

Alle rechten voorbehouden.
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

KLOOPT HET WEL ...?!

*Over het hart van
het christelijk geloof*

Dr. M.J. Kater

Inhoud

Woord vooraf	7
Hoofdstuk 1 'Eer Abraham was, ben Ik'	11
Deel I Jezus <i>was</i> er	25
Hoofdstuk 2 Over welke Jezus hebben we het?	27
Hoofdstuk 3 Jezus <i>buiten</i> de Bijbel	45
Hoofdstuk 4 Jezus <i>in</i> de Bijbel	61
Deel II Jezus <i>is</i> er	85
Hoofdstuk 5 Veelzeggend: Jezus' leven en werk	87
Hoofdstuk 6 Beslissend: Jezus' opstanding	108
Hoofdstuk 7 Zeker weten: Jezus <i>is</i> er	125
Hoofdstuk 8 Christelijk leven: zien op Jezus	139
Epiloog	155
Om je verder te verdiepen	157

Hoofdstuk 1

‘Eer Abraham was, ben Ik’

‘M’n lieve kind’, verklaarde Teabing, ‘tot op dat moment in de geschiedenis werd Jezus door Zijn volgelingen gezien als een sterfelijke profeet ... Een groot en machtig man, maar niettemin een mán. Een sterveling.’

‘Niet als zoon van God?’

‘Nee’, zei Teabing. ‘Jezus werd pas benoemd tot “zoon van God” nadat er een officieel voorstel voor was ingediend en erover was gestemd door het Concilie van Nicea.’

‘Wacht eventjes. Wilt u zeggen dat de goddelijkheid van Jezus het resultaat van een stémming was?’

‘En wel met een tamelijk kleine meerderheid’, vervolgde Teabing. ‘(...) Door Jezus officieel als de zoon van God te erkennen, veranderde Constantijn Jezus in een godheid die buiten de menselijke wereld stond (...). En daarmee heeft hij het christendom het gezicht gegeven dat we vandaag de dag nog steeds kennen.’

(Uit: Dan Brown, De Da Vinci Code)

Wat zijn jouw gedachten bij het lezen van het citaat hierboven? Als dit waar is, dan is de overtuiging waarmee het christelijk geloof staat of valt maar wankel. Die is dan gebaseerd op een menselijke beslissing die bovendien met een kleine meerderheid van stemmen genomen is. Nog wel over een voorstel dat werd ingediend door een Romeinse keizer. En deze keizer

Constantijn de Grote wilde daar niets anders mee dan zijn eigen positie veilig stellen.

Misschien klinkt het je ongeloofwaardig in de oren. Wat de schrijver hier beweert staat zo ver af van wat je altijd hebt gehoord: Jezus is de Zoon van God. Dat is Hij niet ooit een keer geworden, maar dat was Hij 'altijd' al, van eeuwigheid. Misschien heb je hierover nog nooit met iemand gesproken, maar het is niet denkbeeldig dat je binnen niet al te lange tijd medestudenten of collega's ontmoet die echt zo denken. Zo iemand zou aan je kunnen vragen: 'Geloof jij dan echt dat Jezus nu nog steeds bestaat? Ménsen hebben later gezegd dat Hij onsterfelijk is.' Grote kans dat zo iemand dit uit het boek van Dan Brown gehaald heeft. Vergeet niet dat dit boek een bestseller is en dat miljoenen mensen dit boek gelezen hebben. Het leest als een spannende detective. Op allerlei websites en internetfora wordt aangeknoopt bij wat in dit boek beweerd wordt. Brown wekt immers de indruk dat echte geleerden zijn overtuiging delen. Niet zonder reden is die Mr. Teabing die aan het woord gelaten wordt lid van een vooraanstaande club wetenschappers, de Britse Royal Society.

Zijn er tegenbewijzen voor wat Brown als feiten presenteert? Hebben we goede argumenten om van mening te blijven dat de Jezus Die we uit de geschiedenis kennen Dezelfde is als Die we vandaag belijden als de eeuwige Zoon van God? Het eerste doel van dit boekje is om deze vragen te beantwoorden. Het is beslist niet vanzelfsprekend dat we in Jezus met God in eigen Persoon in aanraking komen. Wanneer we die indruk wekken, geven we een heel verkeerd beeld van het hart van het christelijk geloof. Het is werkelijk ongehoord: de Man Jezus van Nazareth, de Zoon van Maria, is geen figuur uit een grijs verleden, maar 'God in eigen Persoon'. Daarom is Hij er nu nog steeds als de Zoon van God. Hij is present. Verbazingwekkend! Het tweede doel van dit boekje is om

dit verbazingwekkende tot uitdrukking te brengen. Als we spreken over het hart van het christelijk geloof is dat om te leiden tot een lofzang op 'God geopenbaard in het vlees'!

In dit hoofdstuk verkennen we het terrein. We vangen signalen op uit het Woord die erop wijzen dat Jezus wel heel bijzonder is (1.1). We kijken ernaar hoe belangrijk de belijdenis van Jezus als God eigenlijk is. Wat staat er op het spel (1.2)? We geven vast een overzicht van de manier waarop we komen tot de argumenten die in dit boek worden gebruikt (1.3). En ten slotte zien we hoe we heel zeker kunnen weten dat Jezus God is (1.4). In de volgende hoofdstukken gaan we bepaalde stukken van het terrein nader bekijken en komen deze onderwerpen uitgebreider aan de orde.

1.1 Wie is toch Deze ...?

Zijn vrienden worden met diepe eerbied vervuld. Ontzagwekkend is Hij! Eén woord, en de zee is zo vlak als een spiegel. Wie is Hij toch ...? Een mens? Even tevoren lag Hij nog te slapen te midden van de loeiende storm (Mark. 4:35-41). Nee, ze waren nog niet zover dat ze Jezus beleden als 'de tweede Persoon van het goddelijk Wezen' of als 'de enige en eeuwige natuurlijke Zoon van God' (HC, Zondag 13). Maar wat waren Zijn vrienden verbaasd. Hij blijkt immers heerschappij te hebben over de krachten van de natuur! Dat heeft alleen God (Jes. 51:9-10). Niet zo heel veel later geeft Jezus onderwijs in de synagoge van Nazareth (Mark. 6:1-6). Ook daar is er weer een en al verbazing, nu van de kant van Zijn dorpsgenoten. Dat waren geen vrienden van Hem. Ze zijn wel diep onder de indruk van Zijn woorden en daden, maar die vormen voor hen juist een struikelblok. Ze 'ergeren' zich aan Hem. 'Is Deze niet de timmerman, de Zoon van Maria, en de Broeder van Jakobus en Joses, en van Judas en Simon, en zijn Zijn zusters niet hier bij ons?'

Jezus roept vragen op als Hij op aarde Zijn rondreizen door Israël maakt. De prediking van Jezus over het Koninkrijk en de vele wonderen die Jezus verricht, zijn daar de oorzaak van. Zijn werk roept vragen op over Zijn Persoon. En toch geeft Hij Zelf nergens rechtstreeks antwoord op die vragen. Maar vreemd is het dus niet wanneer de Persoon van Jezus ook vandaag steeds weer vragen oproept. Toon daarvoor begrip.

Toch is er vergeleken met deze situaties veel veranderd als je in je Bijbel de brieven van Paulus leest of iets van Johannes. Jezus is de eeuwige Zoon van God, dat staat voor Johannes vast. Maar ook hij was aan boord van het scheepje in de storm. Wat is er sindsdien gebeurd? Ook Johannes stelde aan boord van het schip de vraag 'Wie is Hij toch ...?', maar in het evangelie dat hij schrijft is die vraag een uitroepteken geworden: 'Déze is de Zoon van God!' Nee, Johannes laat daardoor Jezus in het evangelie niet minder dan de anderen als mens zien, maar bij hem tref je wel uitspraken aan over Jezus' afkomst die je op een iets meer verborgen manier bij de andere evangelisten kunt ontdekken.

Laten we eens twee uitspraken nemen waaruit blijkt dat de menselijke tijdrekening tekortschiet om Jezus goed te typeren. De eerste is: 'Want Hij was eer dan ik' (Joh. 1:15). Dat zegt Johannes de Doper, die zes maanden ouder is dan Jezus! En wat te denken van de titel van dit hoofdstuk 'Eer Abraham was, ben Ik' (Joh. 8:58). Het bijzondere van deze uitspraak valt des te meer op wanneer je eraan denkt dat er niet staat: 'Eer Abraham was, *was* Ik', maar '*ben* Ik'. Deze 'Zoon van God' is er altijd in de tegenwoordige tijd! Ook ten tijde van Abraham. In de oren van de Joden klonk het nadrukkelijke 'Ik ben' als de aanduiding van de Godsnaam HEERE (JHWH: 'Ik ben, Die Ik ben'). Het is duidelijk dat Johannes iets belangrijks heeft ingezien sinds hij zich naar aanleiding van het stillen van de storm afvroeg Wie Jezus was. Ook Paulus weet zeker dat

Jezus God is. Hij schrijft over Jezus als Iemand 'Die rijk was, en arm werd' (2 Kor. 8:9). Hij had al een positie ('rijk') voordat Hij op aarde kwam ('arm'). En lees de lofzang in Filippenzen 2 eens: Degene Die we nu belijden als Jezus Christus de Heere, was 'in de gestaltenis van God' en is in 'de gestalte van een mens' gekomen.

Ik kom weer terug bij de vraag wat er ondertussen is gebeurd, sinds die storm op het meer. Eerst nog zoveel vragen over de Persoon van Jezus en een poosje later spreken christenen vanuit zo'n stellige overtuiging over Jezus als God? Inderdaad, met de opstanding van de Heere Jezus is er ook een doorbraak gekomen in de kennis van Hem. 'Toen opende Hij hun verstand, zodat ze de Schriften verstonden' (Luk. 24:45). Dat is het geheim van de heldere kennis van Christus na de opstanding. De dood aan het kruis leek op een compleet mislukte missie van Jezus van Nazareth te wijzen. Als daar echt een punt had gestaan, dan is Hij vandaag niet meer Dezelfde als gisteren, en zeker niet tot in eeuwigheid. Dan konden we over Jezus alleen maar spreken in de verleden tijd. Maar wat heerlijk dat er geen punt stond op Golgotha, maar een dubbele punt: 'Maar nu, Christus is opgewekt' (1 Kor. 15:20). Van dit ene woordje 'maar' hangt alles af. De opstanding van Jezus uit de dood is het feit waarmee het christelijk geloof staat of valt.

Een korte en toch volle samenvatting van wat we geloven over de Persoon van Jezus kun je vinden in de belijdenis van Nicea (325), van Constantinopel (381) en van Chalcedon (451). Daar is niets *bedacht*, maar wel *verdedigd*. Beide zijn *katholieke* belijdenissen, dat wil zeggen dat dit de algemene (wereldwijde) overtuiging is van christenen, die zo geloven dat de

Bijbel het meest tot zijn recht komt. Ondanks alle (kerk)politiek waarvan, zeker in Nicea, sprake was, kan gezegd worden dat gebleken is dat deze belijdenissen een geschenk van de Koning van de kerk zijn. Ze zijn uiteraard niet onfeilbaar. Wie meent te kunnen aantonen dat er onbijbelse visies in staan, heeft alle recht en reden om dat aan de orde te stellen.

Geloofsbelijdenis van Nicea

Wij geloven één Heere Jezus Christus, de eniggeboren Zoon van God, geboren uit de Vader vóór alle eeuwen, God uit God, Licht uit Licht, waarachtig God uit waarachtig God, niet geschapen, één van wezen met de Vader, en door Wie alles is geworden. Die om ons mensen en om onze zaligheid is nedergedaald uit de hemel en is *vles* geworden door de Heilige Geest uit de maagd Maria en is *mens* geworden.

Jezus van Nazareth wordt beleden als *waarachtig God* en *waarachtig mens*.

Hoe kan één persoon zowel God als mens zijn? Die vraag staat centraal in een volgende belijdenis.

Geloofsbelijdenis van Chalcedon

[Wij belijden] *één en dezelfde* Christus, de Zoon, de Heere, de Eniggeborene, Die in twee naturen *onvermengd, onveranderd, ongedeeld, ongescheiden*, geopenbaard is. Het onderscheid van de naturen wordt door de vereniging geenszins opgeheven, maar het eigen karakter van elke natuur wordt bewaard, en beide ver-

enigen zich tot één Persoon (...). Wij belijden niet een Christus Die in twee personen verdeeld of gescheiden is, maar *één en dezelfde* eniggeboren Zoon van God, de goddelijke Logos, de Heere Jezus Christus.

De vier woorden die met *on-* beginnen, geven de grenzen aan die ons waarschuwen voor verkeerde zienswijzen. Het *mysterie* van Wie Jezus Christus is, ligt binnen deze vier grenzen.

1.2 *Wat staat er op het spel?*

Bijna niemand kan met een stalen gezicht beweren dat er nooit een Jezus geleefd heeft. Maar Wie is Hij? Dat is de kernvraag. *Is* Hijzelf de openbaring van God of *geeft* Hij alleen maar *door* Wie God is, als een bijzondere Profeet? Is er werkelijk sprake van incarnatie of gaat het om niet meer dan inspiratie? Die vraag is belangrijk genoeg om ons druk over te maken.

Bij incarnatie gaat het om 'Het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond' (Joh. 1:14). Het woord 'in-carnatie' houdt in dat er sprake is van een bijzondere manier van in-de-wereld-komen. Anders spreken we immers alleen over de geboorte van iemand. Bij Jezus' geboorte komt, met eerbied gesproken, God ter wereld: incarnatie. Mensen die dit afwijzen spreken over 'de mythe van Gods incarnatie'. Mythe betekent dan 'niet-werkelijk gebeurd verhaal'. Jezus wordt op deze manier niet meer dan een (bijzonder) mens. Een mens die op een speciale manier wordt geleid of geïnspireerd door de Geest van God. Bij deze inspiratie gaat het om Jezus als bijzondere wijze Leraar of Profeet, die misschien wel met kop en schouders boven andere wijzen en profeten uitsteekt, maar niet meer is dan een mens.

Jezus is werkelijk God én werkelijk mens, dat is de vaste overtuiging van iedere gereformeerde christen, wereldwijd. Wat staat er op het spel wanneer het ‘werkelijk God’ niet waar is? In ieder geval heel belangrijke dingen:

– *De nabijheid van God*

In Jezus is God heel dichtbij gekomen. God Zelf werd mens. Wanneer Jezus niet werkelijk God is, dan is Immanuël niet meer dan een prachtige naam (‘God-met-ons’). Juist voor de eerste christenen was het moeilijk om te geloven dat de hoge en verheven God zo laag zou willen afdalen. Hun platoonse denkwereld liet eigenlijk alleen maar een God toe die op afstand blijft van het nietig, stoffelijk gebeuren op deze wereld. Als gevolg hiervan werd Jezus als een ‘tweede God’ ergens tussen God en mens in geplaatst. Als Jezus niet werkelijk God is, is God niet echt bij ons gekomen. Vergelijk het met de positie van Allah bij moslims: hij is nooit zelf afgedaald naar deze wereld, maar heeft alleen profeten gezonden en de Koran gegeven.

– *De definitie van Gods liefde*

In de Bijbel wordt het zenden van de Zoon verbonden met de liefde van de Vader. Natuurlijk, de schepping brengt ook iets van Gods liefde tot uitdrukking. Dus ook als Jezus ‘niet meer dan een mens’ zou zijn, zou Hij als schepsel iets kunnen hebben laten zien van wat liefde is. Nu weten we echter dat *goddelijke* liefde zo ver gaat dat de Vader Zijn *eigen Zoon* niet spaart, maar overgeeft in het oordeel om zo zondaren een plek te geven in het Vaderhuis. Je kunt nu niets zeggen over Gods liefde buiten het kruis om.

– *De openbaring van God*

We missen dan ‘Wie Mij gezien heeft, die heeft de Vader

gezien' (Joh. 14:10). Niet een beetje, maar helemaal. De *openbaring* van God zou dan niet méér zijn dan de openbaring die God al gegeven had via de profeten van het Oude Testament. Nu kan Johannes zingen: 'Niemand heeft ooit God gezien, de eniggeboren Zoon, Die in de schoot van de Vader is, Die heeft Hem ons verklaard' (Joh. 1:18). In de ogen van Jezus ontmoeten we de ogen van de Vader. In de handen van Jezus zien we de handen van de Vader.

– *De verlossing door Gód*

Zou de dood van één mens de verzoening kunnen zijn voor de zonde van vele mensen? God verzoende de wereld met Zichzelf door Zijn eigen Zoon over te geven aan het oordeel. Dat is beslissend voor de waarde van het offer van Jezus' leven. Bovendien is de mens sterfelijk geworden door de zonde. Hoe zou hij ooit het eeuwige leven kunnen ontvangen als er geen doorbraak wordt bereikt in het rijk van de dood? Die doorbraak gebeurt van 'binnenuit' (Jezus als echt mens in het graf), maar kan alleen door Iemand van 'buitenaf' (Jezus als echt God in het graf) gebeuren, Die veel sterker is dan de dood. Wie ontkent dat in Jezus God Zelf naar deze wereld gekomen is, zal zichzelf moeten verlossen.

1.3 Naar alle waarschijnlijkheid

Maar kunnen we met historische argumenten bewijzen dat Jezus werkelijk 'God in eigen Persoon' was en er daarom vóór Zijn komst naar deze wereld al was, er vandaag nog steeds is en er altijd (eeuwig) zal zijn? Het gaat in ieder geval om een overtuiging die te verdedigen is. Met de historische methode kun je niet verder komen dan een bewijs dat iets 'naar alle waarschijnlijkheid waar' is. Zo'n argumentatie kan door een gelovige als overbodig worden gezien, maar is wel nuttig om

een onjuiste voorstelling van zaken weg te nemen. Wanneer je op dit moment geneigd bent om te zeggen ‘dat vind ik allemaal onzin, want ik geloof gewoon wat er in de Bijbel staat’, dan is dat niet vreemd. Je kunt echter anderen wel van dienst zijn als je kunt beargumenteren waarom jij die bron als uitgangspunt neemt en niet – zoals Dan Brown voor zijn boek gedaan heeft – put uit het evangelie van Thomas, of nog weer andere bronnen. Je kunt zo de goede gronden aangeven waarop het christelijk geloof rust.

Wat is het standpunt dat in dit boek verdedigd zal worden?
Gegeven de identiteit van Jezus volgens het Nieuwe Testament kan geen andere conclusie getrokken worden dan dat het naar alle waarschijnlijkheid zo is dat Hij ‘God in eigen Persoon’ is.

Welke grond hebben we daarvoor?
Het feit van de lichamelijke opstanding van Jezus uit de dood.

Nu kun je een feit alleen maar juist weergeven wanneer je dat laat staan in de *context* waarin het gebeurd is. Deze context van de opstanding is het leven van Jezus vóór Pasen en het leven van de kerk na Pasen. Dat brengt ons bij de geschriften waarin deze context ter sprake komt: de brieven van het Nieuwe Testament en de evangeliën. Zij vormen de onderbouwing voor het standpunt, omdat zij de opstanding als het heilsfeit aanwijzen op grond waarvan we het standpunt kunnen verdedigen. Daar zijn wel een paar kanttekeningen bij te maken. Er zijn namelijk meer bronnen waarin Jezus ter sprake komt. Te denken valt dan met name aan het evangelie van Thomas en nog enkele andere alternatieve bronnen waaruit wel wordt geput om een ander portret van Jezus te schilderen: uit deze geschriften ‘blijkt’ volgens sommigen

dat Jezus niet meer is dan een kopie van figuren uit andere, oudere (goden)verhalen. Wanneer die bronnen een grotere betrouwbaarheid hebben of wanneer aangetoond kan worden dat bij Jezus' portret in het Nieuwe Testament van valsheid in geschrifte sprake is, dan moeten we ons standpunt opgeven. Waar moet je aan denken bij de vervalsing van de papieren? Bijvoorbeeld aan de beschuldiging dat de eerste christenen Jezus opgehemeld hebben en Hem zo allerlei woorden in de mond gelegd hebben en Hem dingen hebben laten doen die Hij nooit gezegd of gedaan kan hebben.

Met wat in deze paragraaf kort weergegeven is, heb je ook de hoofdlijn van dit boek voor je. We zullen eerst wat 'Jezusbeelden' bekijken die opgediept zijn uit de Bijbel of andere 'christelijke' geschriften en we zullen zien hoe Jezus ter sprake komt in andere wereldgodsdiensten (hoofdstuk 2). Dat is van belang voor gesprekken met moslims, boeddhisten of mensen 'die nergens aan doen'. Daarna zullen we zien of andere bronnen dan de Bijbel ons een betere weg kunnen wijzen naar Jezus of een noodzakelijke correctie vormen op wat we weten over Hem vanuit de Bijbel (hoofdstuk 3). De conclusie van dit hoofdstuk 'Jezus buiten de Bijbel' zullen we daarom confronteren met het portret van 'Jezus *in* de Bijbel' (hoofdstuk 4). In dit onderdeel gaat het allereerst om de weerlegging van beschuldigingen (valsheid in geschrifte, legendevorming), het recht doen aan de aard van de geschriften van het Nieuwe Testament en vooral om het portret dat Paulus van Jezus Christus geeft. De 'brug' van het eerste deel naar het tweede deel van dit boek is gegrond op de opstanding van Jezus. Maar dat feit is niet los verkrijgbaar. Daarom zullen we de opstanding allereerst plaatsen in de context van Zijn leven en werk (hoofdstuk 5) en vervolgens aandacht geven aan het opstandingsgebeuren zelf (hoofdstuk 6). De vraag 'Wie is Jezus Christus?' beantwoorden in samenhang met de

vraag 'Wie *was* Jezus van Nazareth?' kan alleen wanneer Hij werkelijk is opgestaan.

1.4 Met zekerheid

Toch mag je gerust aangeven dat er iets is wat bij jou alle onzekerheid weggenomen heeft, dat je meer kunt zeggen dan dat Jezus naar alle waarschijnlijkheid God in eigen Persoon is. En dat heeft te maken met de 'logica van de persoonlijke relaties' (C.S. Lewis). Het maakt nogal verschil of iemand jou pas vertrouwt nadat je onschuld aangetoond is voor de rechtbank, of dat iemand je door dik en dun vertrouwt. In dit laatste geval is er de innerlijke overtuiging – die tot op grote hoogte los staat van enig bewijs – dat je zijn vriend bent. Daarnaast is er ook de 'logica van geloven op gezag': veel waar we zeker van zijn, hebben we van horen zeggen. Nu, zo mag je als christen ook getuigen van het gezag van de Persoon Die om je vertrouwen vroeg. Hij vroeg niet slechts om instemming met een aantal redeneringen. Juist zo kun je ter sprake brengen dat je niet gelooft in een 'historische Jezus' – iemand wiens brieven thuishoren in een museum over Jezus Christus – maar in een Persoon Die je vandaag nog aanspreekt als een levende Persoon.

Er wordt daarom in dit boek nadrukkelijk aandacht gegeven aan het onderscheid tussen 'naar alle waarschijnlijkheid' en 'zeker weten' (hoofdstuk 7) voor we ten slotte nadenken over de betekenis van Jezus in de 21^e eeuw (hoofdstuk 8). Bij dit laatste gaat het om het leven van een christen als een leesbare brief, geschreven door de Geest. En dan zijn we bij de persoonlijke relatie met Jezus, een relatie van liefde en vertrouwen. 'Het leven is mij Christus' (Fil. 1:21). Kernachtiger kan niet onder woorden gebracht worden wat een christenleven is.

Samenvatting

Jezus blijkt vragen op te roepen bij de mensen wanneer Hij op aarde Zijn werk verricht. Dat is ook zo bij de intieme kring van de discipelen:

- a. aanvankelijk hadden zij weinig zicht op de antwoorden op de vragen.
- b. na de opstanding uit de doden komen ze tot inzicht (Jezus opent hun verstand) en uitzicht (denk o.a. aan de oudste geschriften van het Nieuwe Testament, de brieven van Paulus).

Het antwoord op de vraag of Jezus 'God in eigen Persoon' (de *eeuwige* Zoon van God) is, is van beslissende betekenis hoe we aankijken tegen:

- a. de *nabijheid* van God
- b. de *liefde* van God
- b. de *openbaring* van God
- c. de *verlossing* door God

De lijn die we in dit boekje volgen:

De identiteit van Jezus van Nazareth blijkt volgens de geschriften van het Nieuwe Testament zo te zijn dat op grond van met name de opstanding uit de doden Hij 'naar alle waarschijnlijkheid' de eeuwige Zoon van God is.

Dit 'naar alle waarschijnlijkheid' wordt een 'zekerheid' wanneer we tot geloof komen en de Bijbel aanvaarden als het Woord van God.

Leestips

J. van Genderen, *Oriëntatie in de dogmageschiedenis* (Zoetermeer 1996).

C. Harinck, *Wie bent U? Een bijbels antwoord op de vraag: Wie is Jezus Christus?* (Houten 2010).

K. Runia, *Het geheim van Jezus Christus* (Kampen 1992).